

Cena Antonína Friče

Ocenění osobnosti, která významným způsobem přispěla k rozvoji časopisu Živa na poli autorském, organizačním nebo popularizačním. Může být rovněž udělena kolektivu autorů za mimořádný počín z hlediska obsahu Živy. Cenu uděluje redakční rada Živy příležitostně. Čestná cena, darem je originální diplom a knižní publikace Nakladatelství Academia.

Za rok 2020 byla cena udělena: **prof. RNDr. Karlovi Šťastnému, CSc.**

Za rok 2021 byla cena udělena dvěma osobnostem

prof. RNDr. Martinovi Košťákovi, Ph.D. za významnou a dlouhodobou podporu Živy, a zvláště pak za přípravu koncepce a obsahu monotematického čísla 5/2021 na téma extinkce

a **doc. RNDr. Lucii Juříčkové, Ph.D.** za významnou a dlouhodobou podporu Živy, včetně přípravy koncepce monotematického čísla 5/2015 na téma bezobratlých, a péči a rozvíjení odkazu Vojena Ložka v Živě.

O oceněných

prof. RNDr. Karel Šťastný, CSc.

Zoolog, ekolog, popularizátor vědy. Vystudoval Přírodovědeckou fakultu v Praze. V r. 1963 nastoupil na umístěnku do muzea v Šumperku, odkud odešel v r. 1967 do Ústavu krmivářského průmyslu a služeb v Praze. V letech 1969–85 byl vědeckým pracovníkem Ústavu krajinné ekologie ČSAV. Od r. 1985 do současnosti pracuje na České zemědělské univerzitě v Praze, nejprve na Ústavu aplikované ekologie tehdejší VŠZ v Kostelci n. Č. lesy, později v Praze. V r. 1990 se stal jedním ze zakládajících členů nové Lesnické fakulty ČZU v Praze. Řadu let vedl katedru ekologie, dvě funkční období (1990–96) byl proděkanem pro vědu a výzkum a zahraniční styky. Habilitoval se v oboru ekologie, v tomto oboru byl také jmenován profesorem. V r. 2007 přešel na nově vytvořenou Fakultu životního prostředí. Přednáší či přednášel Obecnou ekologii, Metody studia ekosystémů, Ekologii stanovišť, Zoologii obratlovců i bezobratlých a Ornitologii. Jeho hlavním vědeckým zájmem je zoologie obratlovců, především ornitologie. Univerzitu reprezentoval na několika Světových ornitologických kongresech a zastával funkce ve významných evropských ornitologických výborech. V ČR položil základy kvantitativních výzkumů ptáků, založil kvadrátové mapování avifauny (běží nepřetržitě od r. 1981) a monitoring ptačích populací (Jednotný program sčítání ptáků – běží od r. 1973). V ČR se tak stal kvadrátovým mapováním ptáků vlastně iniciátorem mapování všech druhů organismů, která probíhají v jednotné mapovací síti. Zabývá se i využitím obratlovců z hlediska bioindikace a biomonitoringu. Za soubory těchto prací obdržel cenu ČSAV, další cenu ČSAV i za soubor prací o společenstvech živočichů na výsypkách po těžbě uhlí a jejich využití z hlediska krajinné ekologie. Několik desetiletí působil ve výboru České společnosti ornitologické, zprvu jako jednatel, 10 let jako její předseda. Je či byl členem vědeckých a oborových rad několika fakult, redakčních rad časopisů Živa, Sylvie a Folia Zoologica. Je autorem či spoluautorem více než 500 vědeckých a odborných článků a více

téměř 50 knih a monografií. Nejvýznamnějšími z nich jsou pětidílná Fauna ČR – Ptáci 1, 2/I, 2/II a 3/I, 3/II a čtyři Atlasy hnízdního rozšíření ptáků v ČR z let 1973–77, 1985–89, 2001–03 a 2014–17, z nichž předposlední obdržel ocenění Kartografické společnosti ČR jako nejlepší soubor map k r. 2006, cenu MŽP ČR a cenu Hlávkovy nadace. Kromě toho je držitelem další ceny Hlávkovy nadace za práce v ornitologických výzkumech v r. 2013. Jeho odborné a populární knihy o přírodě zejména z nakladatelství Artia a Aventinum vyšly v opakovaných vydáních v mnoha jazykových mutacích.

prof. RNDr. Martin Košťák, Ph.D.

Vystudoval paleontologii na Ústavu geologie a paleontologie PřF UK (ÚGP) v Praze. Po ukončení studia pracoval jako kurátor Chlupáčova muzea historie Země, později jako ředitel ÚGP. V rámci ústavu se věnuje výukové činnosti, přednáší zejména v paleontologických, paleoekologických a historicko-geologických předmětech. Vede domácí i zahraniční exkurze pro studenty. Věnuje se výzkumu mezo- a kenozoických mořských ekosystémů. Jeho oblíbenou skupinou jsou zejména hlavonožci, které ve výzkumech využívá jako významné indikátory biotických, klimatických a oceánických změn v čase. Podílel se na zpracování a popisu nových taxonů, zejména coleoidních hlavonožců (belemnitů a jejich příbuzných, teuthidů a vampýrovek), dále se zabývá amonity a jejich biostratigrafií, částečně se věnuje studiu dalších skupin mezozoických bezobratlých a jejich interakcí s obratlovci. Je členem mezinárodního týmu, který studuje hraniční interval jury a křídly, tedy poslední hranici mezi útvary, která dosud nebyla stanovena. Společně se studenty a kolegy se snaží propojovat klasické makropaleontologické a biostratigrafické metody s geochemickými analýzami (zejména stabilní izotopy), magnetostratigrafií a mikropaleontologií. Díky tomuto integrovanému výzkumu se daří globálně korelovat sedimentární záznam a pochopit významné biotické události v dávné geologické minulosti. Účastnil se řady zahraničních expedic v často exotických místech, např. v Arktidě, Gobi, Sahaře, Sibiři, ad. Je autorem nebo spoluautorem více než 50 odborných článků, několika knih a monografií. V minulosti získal cenu děkana PřF UK pro mladého pracovníka za vynikající výkony, Purkyňovu cenu časopisu Živa za popularizaci biologických věd a cenu Zlatka Kvačka za nejlepší publikaci (ÚGP). Je členem a předsedou zkušebních komisí bakalářského, magisterského a doktorského studia, a také oborové rady – oboru Geologie.

doc. RNDr. Lucie Juříčková, Ph.D.

Získala doktorát na katedře zoologie přírodovědecké fakulty UK v Praze, kde se v roce 2014 habilitovala. Na stejném pracovišti přednáší několik kurzů zaměřených na malakozoologii, zoologii bezobratlých a paleoekologii a vede několik terénních cvičení. Pod jejím vedením ukončilo zatím studia 23 magisterských a čtyři postgraduální studenti. Je šéfredaktorkou online časopisu Malacologica Bohemoslovaca. Ve své vědecké činnosti se v současnosti zabývá hlavně rekonstrukcí přírodního prostředí střední Evropy během kvartéru na základě studie fosilních společenstev měkkýšů. Zajímají ji také způsoby šíření měkkýšů v krajině a jejich přizpůsobení k životu v člověkem pozmeněném prostředí. Publikovala několik knih a kapitol v odborných knihách, více než 200 odborných článků, z toho 45 citovaných ve WOS.

Ceny předali

místopředseda AV ČR pro II. vědní oblast RNDr. Zdeněk Havlas, DrSc.,
a dřívější děkan Přírodovědecké fakulty UK prof. RNDr. Pavel Kovář, CSc.